

Сарібекян Юлія Артурівна,
аспірант відділу аспірантури
(ад'юнктури) і докторантури
Національної академії внутрішніх справ

ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОЇ ЛІКУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ НАДАННЯ КОСМЕТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ

У сучасному суспільстві активно вдосконалюється сфера косметології. З кожним роком зазначена діяльність охоплює все більше осіб. Зокрема, це пов'язано зі стрімким зростом попиту на відповідні послуги.

На жаль, такий розвиток та вдосконалення несуть й негативні наслідки для суспільства. Ми хочемо зауважити на кількості скоєних правопорушень, пов'язаних з косметологічною діяльністю. Найбільш турбує питання стосовно притягнення винних до відповідальності, оскільки чітка система та механізм розслідування кримінальних правопорушень у сфері косметології сьогодні не побудована.

Аналізуючи теоретичну та практичну складові зазначеного питання, ми встановили, що під час розслідування незаконної лікувальної діяльності у сфері надання косметологічних послуг можна виокремити декілька типових слідчих ситуацій, які на практиці виникають найчастіше та вимагають певних підходів для їх вирішення. Кожна з цих ситуацій вимагає чіткого плану дій та конкретних слідчих заходів. Розглянемо основні типові слідчі ситуації та визначимо до кожної порядок дій.

Ситуація: Потерпіла особа заявила про заподіяну їй шкоду внаслідок некваліфікованих дій косметолога або неправильного проведення ним косметологічних процедур.

У такому випадку працівники мають діяти наступним чином:

1. Зібрати медичні висновки та докази щодо шкоди, завданої здоров'ю постраждалої особи.
2. Опитати лікарів, які надавали допомогу постраждалим після косметологічних процедур.
3. Провести судово-медичну експертизу задля встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень (за необхідності).

4. Проаналізувати дії косметолога на предмет порушення стандартів безпеки та кваліфікації.

5. Допитати потерпілого для отримання повної інформації про процедуру та її наслідки.

Зазначена ситуація є однією з найбільш поширених у сфері незаконної косметології. На жаль, сьогодні випадки нанесення тілесних ушкоджень внаслідок косметологічних процедур є розповсюдженою ситуацією. Під час опрацювання Єдиного державного реєстру судових рішень, ми встановили безліч типових ситуацій, пов'язаних з косметологічною діяльністю.

Наприклад, до Головного управління Національної поліції у м. Києві звернулась особа із заявою про те, що в період часу із 15.06.2022 до 28.12.2022 після відвідування певної клініки та проходження низки косметичних та лікувальних процедур, внаслідок неналежного, на думку потерпілої, виконання обов'язків медичним працівником вказаної клініки, у неї погіршився стан здоров'я, виникла опухлість лівої щоки, асиметрія обличчя та інше. Відповідно до наданого потерпілою консультативного висновку від іншої приватної клініки, у потерпілої виявлено УЗД-ознаки введених препаратів для контурної пластики обличчя (гіалуронова кислота, гідроксиапатит кальцію) [1].

Ще одна ситуація, на жаль, призвела до смерті потерпілої. Так, 16 березня 2024 року потерпіла особа звернулася до косметологічного салону з метою проведення такої послуги як лазерний ліполіз, який передбачає застосування місцевої анестезії. За загальними правилами перед застосуванням анестезії спеціаліст зобов'язаний провести спеціальні розрахунки стосовно дози анестетика. На жаль, у цій ситуації косметолог цього зобов'язання не дотримався та перевищив концентрацію препарату в 15 разів, від чого потерпіла померла. 04 жовтня слідчим слідчого управління Головного управління Національної поліції в Харківській області під процесуальним керівництвом Харківської обласної прокуратури та оперативним супроводом Харківського управління внутрішньої безпеки Департаменту внутрішньої безпеки Національної поліції України 33-річній косметологині повідомили про підозру за частиною 1 статті 119 («Вбивство через необережність») Кримінального кодексу України [2]. У ході розслідування було встановлено, що підозрювана особа не має закінченої медичної освіти та відповідної кваліфікації на проведення анестезії.

На нашу думку, діяльність косметологів сьогодні потребує додаткового контролю, адже безкарність осіб за роботу у косметологічній сфері без медичної освіти спонукає «недофахівців» надавати все більше неякісних послуг та ризикувати здоров'ям та життям пацієнтів.

Розглянемо іншу типову сліду ситуацію. Ситуація: Потерпіла особа звертається до правоохоронного органу зі скаргами щодо якості косметологічних послуг, але фактичних доказів немає або недостатньо.

У такому випадку працівники мають діяти наступним чином:

1. Допитати потерпілого щодо проведеної процедури, а також встановити інформацію щодо його стану здоров'я до і після втручання.

2. Провести судово-медичну експертизу задля встановлення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень (за необхідності).

3. Зібрати свідчення від інших можливих клієнтів, які також отримували послуги в того ж косметолога.

4. Встановити всіх осіб, які можуть надати додаткові свідчення або інші речові докази.

Безперечно, у другій типовій слідчій ситуації виникають певні труднощі, які пов'язані з відсутністю доказів, але такі випадки також розповсюджені серед сучасного суспільства. При цьому, у більшості заяв, дійсно є підтверджуюча інформація того факту, що косметолог проводить процедури, не отримавши медичну освіту та кваліфікацію. Проте відсутня доказова база, що у результаті проведення косметологічної процедури була нанесена певна шкода.

Можна зробити висновок, що сьогодні притягнути до відповідальності некваліфікованого косметолога можливо лише після завдання певної шкоди потерпілому.

На нашу думку, сьогодні необхідно запобігати зазначеним правопорушенням ще до моменту проведення косметологічної процедури. Необхідно запровадити чіткий контроль щодо косметологів та косметологічної діяльності, запровадити нові норми, які допоможуть не тільки ефективно розслідувати скоєні кримінальні правопорушення, але й діяти превентивно з метою недопущення таких випадків.

Список використаних джерел

1. Печерський районний суд міста Києва, 22 лютого 2023 року, 757/6644/23-к (Україна). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109141991>.

2. У Харкові слідчі повідомили про підозру косметологу, яка з необережності вбила свою пацієнтку. Головне управління Національної поліції в Харківській області. URL: <https://hk.npu.gov.ua/news/u-kharkovi-slidchi-povidomyly-pro-pidozru-kosmetolohu-iaka-z-neoberezhnosti-vbyla-svoiu-patsiiientku>.

Степанова Ганна Миколаївна,
професор кафедри кримінальної юстиції
ННПП Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ДИСТАНЦІЙНОГО ДОПИТУ В ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

Після завершення бойових дій Україна може зіштовхнутися з низкою специфічних проблем у сфері кримінального провадження [1]. Інфраструктурні руйнування, обмежений доступ до судових та правоохоронних установ у прифронтових територіях, значні людські втрати й масові переселення населення ускладнюють традиційні моделі розслідування кримінальних правопорушень. Водночас відновлення громадського порядку та встановлення правопорядку стають ключовими завданнями держави, для успішного виконання яких особливо важливо мінімізувати часові та ресурсні затрати на слідчі (розшукові) дії та одночасно забезпечити високий рівень захисту прав потерпілих і обвинувачених.

За цих умов суттєво зростає роль цифрових інформаційно-комунікаційних технологій. Відеоконференції, електронні системи документообігу, автоматизовані платформи для збереження й обробки доказів дозволяють організувати досудове розслідування без необхідності фізичної присутності учасників процесу в одному приміщенні. Це не лише пришвидшує отримання свідчень і проведення експертиз, а й створює додаткові гарантії безпеки для свідків, потерпілих та